



למעלה. ובשעה שמתעורר הדין על העולם, הוא נדון בראשונה, שכתוב שפט השפטים.

ושם שני בניו מחלון וכליון. רבי פדת ורבי פרחיא אמרו, מחלון - שמחל לו הקדוש ברוך הוא לאחר זמן, על שהיה מוחה בידו של אביו, ומשתדל בו על המשפטים. כליון - על שנכלה מן העולם.

רבי יוסי בן קיסמא אמר, כשם שהיו הם - כך היו נשותיהם. ערפה - על שמה נדונית, קשת ערף, שלא רצתה שיהיה לה חלק עם ישראל, כמו שנאמר פי פנו אלי ערף ולא פנים. רבנן אמרים, לפי שהחזירה ערף לחמותה.

רות - על שם תור, שהוא פשר על המזבח. כך רות כשרה לבא בקהל, שעליה נתקיימה הלכה: עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. רות - שיצא ממנה בן שרוה לקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות.

רות אשת מחלון, באתה בקהל. מחלון, שמחל לו הקדוש ברוך הוא להיות שמו נזכר. ערפה אשת כליון, לא באתה בקהל, שפלה אותם הקדוש ברוך הוא. כליון לא נזכר שמו בישראל.

ועל התקון הזה, נעמי - נשמה. אלימלך - נשמה לנשמה. מחלון - רוח השכלית. רות - נפש השכלית. כליון - רוח הבהמית.

ועל זה אמר שלמה, (קהלת א) ומי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. רוח האדם - זה מחלון. רוח הבהמה - זה כליון, שהוא מצד השמאל. נפש הבהמית - זו ערפה, שהיא מקשת ערף, והיא מצד השמאל. ועל כן כליון לא נזכר שמו בישראל.

דשמאלא. ועל דא, כליון לא נזכר שמו בישראל.

דלא אתרשים ואשתמודע לגביה עילא. ובשעתא דאתער דינא על עלמא, איהו איתדן בקדמיתא, דכתיב שפט השפטים.

ושם שני בניו מחלון וכליון. רבי פדת ורבי פרחיא אמרו, מחלון: שמחל לו הקדוש ברוך הוא לאחר זמן, על שהיה מוחה בידו של אביו, ומשתדל בו על המשפטים. כליון: על שנכלה מן העולם.

ר' יוסי בן קיסמא אמר, כשם שהיו הם, כך היו נשותיהם. ערפה, על שמה נדונית, קשת קדל, דלא בעאת למיהוי לה חולקא עם ישראל. כמו דאת אמר, (ירמיה ב כז) פי פנו אלי ערף ולא פנים. רבנן אמרי, לפי שהחזירה ערף לחמותה.

רות: על שם תור, שהוא פשר על המזבח. כך רות, כשרה לבא בקהל, שעליה נתקיימה הלכה, עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. רות: שיצא ממנה בן, שריוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות.

רות אשת מחלון, באתה בקהל. מחלון, שמחל לו הקדוש ברוך הוא, להיות שמו נזכר. ערפה אשת כליון, לא באתה בקהל, שפילה אותם הקדוש ברוך הוא, כליון לא נזכר שמו בישראל.

ועל תיקונא דא. נעמי, נשמה. אלימלך, נשמתא לנשמתא. מחלון, רוח השכלית. רות, נפש השכלית. כליון, רוח הבהמית. ועל דא אמר שלמה, (קהלת ג כא) ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. רוח האדם, דא מחלון. רוח הבהמה, דא כליון, שהוא מסטרא דשמאלא. נפש הבהמית, דא ערפה, שהיא מקשת קדל, והיא מסיטרא



ויקחו להם נשים מואביות, אמר רבי רחומאי, בנות עגלון מלך מואב היו. ומפני מה זכה עגלון לכך? אמר רבי רחומאי, כשפא אהוד וְאָמַר, (שופטים ג כ) דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכֶּסֶּא. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה קמת מפסאך בשביל פבודי - חייך, ממך יצא מי שישב על פסאי. שְׁנָאֲמַר, (דה"א כט כג) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶּא ה'.

רבי בון אמר, אלמלא הוינא התם, פד אתקיימא הלכה, מואבי ולא מואבית, פליגנא עליו, ואמינא, מואבית ולא מואבי. ומה מאן דכתיב בהו, (במדבר כה א) וַיַּחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב וַתִּקְרָאנָה לָעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן. וכתיב, (שם לא טז) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בַּלְעָם וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת ה'. אינון גרמין פולי האי, וגוברין אסירי ואינון שריין.

ומיד אמר, הדרי בי. ומה, משה ואלעזר קבלון. דכתיב, (שם יח) אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַיִּי לָכֶם. מאי טעמא. דבהכרח עמדו בנות מואב באותו מעשה, דאמר רבי חלקיה אמר רבי אסיא בן גוריון, האנשים באין ומביאין אותן בעל כרחן, וההיא שלא קבלה, הורגין אותה. עד שנמצאו מואביות פולן שם בהכרח. ועל דא ודאי האנשים אסורים, והנשים מותרות. ועוד, כתיב באורייתא תרי טעמי, (דברים כג ה) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קָדְמוּ אֶתְכֶם בַּלְחָם וּבַמַּיִם, וְאֲשֶׁר שָׁכַר עֲלֶיךָ בַלְעָם, עיקרא דמילתא גוברין הוו. אמר רבי חיסדאי, והא תנינן, דנחל שיטים מגדל הניאוף דנשים הוא, ואת אמרת בעל כרחן עמדו שם. ואמר רבי אושעיא, מאי דכתיב, (יואל ד יח) וּמַעֲיָן מִבֵּית ה' יֵצֵא

ויקחו להם נשים מאביות. אמר רבי רחומאי, בנות עגלון מלך מואב היו. ומפני מה זכה עגלון לכך? אמר רבי רחומאי, כשפא אהוד וְאָמַר (שופטים ג א) דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכֶּסֶּא, אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה קמת מפסאך בשביל פבודי - חייך, ממך יצא מי שישב על פסאי, שְׁנָאֲמַר (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶּא ה'.

רבי בון אמר, אלמלא הייתי שם, פשהתקימה ההלכה מואבי ולא מואבית - הייתי חולק עליו ואומר, מואבית ולא מואבי. ומה מי שכתוב בהם (במדבר כח) וַיַּחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב וַתִּקְרָאנָה לָעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן, וכתיב (שם לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בַּלְעָם וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת ה'. הם גרמו לכל זה, והגברים אסורים והן מותרות! ומיד אמר, חזרתי בי! ומה משה ואלעזר קבלו אותן, שכתוב (שם) אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַיִּי לָכֶם. מה הטעם? שבהכרח עמדו בנות מואב באותו המעשה. שאמר רבי חלקיה אמר רבי אסיא בן גוריון, האנשים באים ומביאים אותן בעל כרחן, וההיא שלא קבלה - הורגים אותה. עד שנמצאו מואביות פולן שם בהכרח. ועל פן ודאי האנשים אסורים, והנשים מותרות. ועוד, כתיב בתורה שני טעמים - על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, ואשר שכר עליך את בלעם, שעקר הדבר גברים היו. אמר רבי חסדאי, והרי שנינו, שנחל שיטים מגדל הנאוף של נשים הוא, ואתה אמרת שבבעל כרחן היו שם!! ואמר רבי אושעיא, מה שכתוב (יואל ד) וּמַעֲיָן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת נַחַל



והשקה את נחל השטים, שבאותו זמן, עתיד הקדוש ברוך הוא לרפאות את כל העולם, ומפני שנחל שטים מרבה ניאוף, יצא מעין מבית ה' לרפאות אותו הנחל. אם כן הרי לך כי בשביל הניאוף הן באות מעצמן.

אמר רבי מנסיא, חס ושלום. גלוי וידוע, דבמקום שפעליהם ואביהם שם, שאינן באות מעצמן בפרהסיא, אלא הם הפקירו אותן בעל כרחן בעצת בלעם.

אמר רבי יוסי בן קסמא, תמיה אני, אם מגילה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע דוד, שבא מרות המואביה, לא יספר יותר, ולמה לי כולי האי, ליכתוב יוחסא מבועז, כשנשא את רות, ויאמר אלה תולדות פרוץ, עד וישי הוליד את דוד. אלא כולא איצטריף, בגין צדקת זו, שבאה להתגיייר, ולחסות תחת כנפי השכינה, ולהודיע ענותנותה וצניעות שבה וצדקותה.

רבי אלעזר ברי יוסי אמר, להודיע זרע דוד, שהוא (תהלים יב ז) כסף צרוף בעליל לארץ. דהא פרוץ ועובד כסף צרוף הוא, ככסף זה שנצרך פעם ושתיים.

ואם תאמר, מפני מה באו מן האמהות בענין זה. אלא כסף מזויקק מתוף סגים שבה. וזרע דוד צרוף מצד זה ומצד זה. דכתוב, (דברים ו ה) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו', בשני יצריף, ביצר הטוב וביצר הרע. הכל צריף כאחד. וזרע דוד איצטריף הכי (דף צו ע"א).

פתח רבי ואמר, הכי אדם הראשון, נשמתא לנשמתא. חנה, נשמתא. קין והבל, הבל, מזינא חדא עם אדם וחוה, ואתקרי רוח דקודשא. קין, רוח דטומאה דשמאלא, אתקרי פלאים. והוי עירבוביא, דלא אצטריף.

השטים, שבאותו זמן עתיד הקדוש ברוך הוא לרפאות את כל העולם, ומפני שנחל שטים מרבה נאוף, יצא מעין מבית ה' לרפאות אותו הנחל. אם כן, הרי לך כי בשביל הנאוף הן באות מעצמן.

אמר רבי מנסיא, חס ושלום! גלוי וידוע, שבמקום שפעליהן ואביהן שם, שאינן באות מעצמן בפרהסיא, אלא הם הפקירו אותן בעל כרחן בעצת בלעם.

אמר רבי יוסי בן קסמא, תמה אני אם מגילה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע דוד שבא מרות המואביה - לא יספר יותר, ולמה לי כל זה? לכתב היחס מבועז, כשנשא את רות, ויאמר אלה תולדות פרוץ, עד וישי הוליד את דוד. אלא הכל הצטרף בשביל הצדקת הזו, שבאה להתגיייר ולחסות תחת כנפי השכינה, ולהודיע ענותנותה וצניעות שבה וצדקותה.

רבי אלעזר ברבי יוסי אמר, להודיע זרע דוד, שהוא (תהלים יב) כסף צרוף בעליל לארץ. שהרי פרוץ ועובד כסף צרוף הוא, ככסף הזה שנצרך פעם ושתיים.

ואם תאמר, מפני מה באו מן האמהות בענין זה? אלא כסף מזויקק מתוף סגים שבה. וזרע דוד צרוף מצד זה ומצד זה, שכתוב, (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו', בשני יצריף, ביצר הטוב וביצר הרע. הכל צריף כאחד. וזרע דוד צריף כף.

פתח רבי ואמר, כן אדם הראשון - נשמה לנשמה. חנה - נשמה. קין והבל - הבל ממין אחד עם אדם וחוה, ונקרא רוח הקדש. קין רוח של טמאה של השמאל, נקרא פלאים. והיה עירבוביא שלא צריף. הצד האחר, שלא